

Evolució del turisme a Catalunya durant el tercer trimestre del 2021

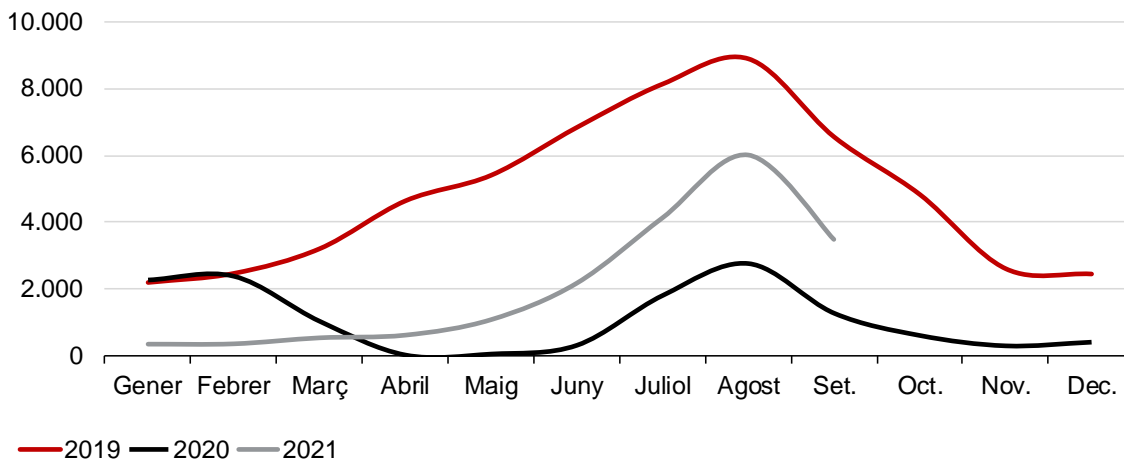
Helena Linares

Desembre de 2021

La campanya de vacunació, la fi de l'estat d'alarma, l'estalvi acumulat durant la pandèmia i el passaport COVID de la UE, factors decisius per a l'inici de la recuperació del turisme

Des de l'esclat de la pandèmia el març del 2020, el sector del turisme es va veure condicionat per les restriccions que limitaven la mobilitat de les persones, tant en l'àmbit intern com internacional. Aquest sector ha patit un dels impactes negatius més profunds durant la pandèmia, ja que les limitacions de moviment i les mesures de distanciament social per prevenir la propagació del virus, han dificultat enormement el desenvolupament de la seva activitat econòmica. D'aquesta manera, l'any 2020 els fluxos de turisme estranger a Catalunya van caure un 80 % anual. Cal destacar, a més, que abans de la pandèmia el turisme estranger a Catalunya generava prop del 86 % dels ingressos turístics del 2019. Al mateix temps, el consum dels estrangers al territori representava un 6,4 % del PIB l'any 2019, però el 2020 aquest pes va caure fins a un 1,4 %. Aquest va ser un dels factors que expliquen que l'impacte negatiu de la crisi sanitària en l'economia catalana fos més intens que en altres economies de l'entorn.

Evolució de les pernoctacions hoteleres a Catalunya (milers)

Font: Idescat.

Articles d'economia

L'inici de l'any 2021 va estar marcat per la tercera onada de COVID-19. Conseqüentment, els fluxos turístics es van mantenir molt baixos durant els primers mesos de l'any. No va ser fins a la fi del tercer estat d'alarma declarat per l'Estat, el 9 de maig del 2021, que el turisme va començar a presentar senyals de recuperació, especialment a partir de juny. Aquest fet, juntament amb el progrés de vacunació contra la COVID-19, l'obertura de les fronteres internacionals a persones vacunades, l'estalvi acumulat durant la pandèmia i l'entrada en vigor del passaport digital COVID de la UE, ha suposat un impuls per reprendre l'activitat turística.

El turisme domèstic a Catalunya es recupera amb força el tercer trimestre i impulsa la temporada d'estiu

L'activitat turística durant l'estiu ha estat impulsada pel turisme domèstic. En efecte, les pernoctacions hoteleres dels turistes catalans superen les del tercer trimestre del 2019 en un 21,6 %, i les dels turistes residents a la resta de l'Estat un 3,1 %. Tanmateix, les pernoctacions del turisme estranger encara són un 61,5 % inferiors a les del mateix trimestre del 2019. Aquesta tendència en la qual el turisme domèstic, especialment per part dels residents a Catalunya, guanya protagonisme, es pot veure reflectida en el pes relatiu de les pernoctacions. Les pernoctacions dels turistes catalans dupliquen el seu pes respecte al període pre-pandèmia, i passen de representar només el 14,5 % del total de pernoctacions el tercer trimestre del 2019, fins al 30,7 % el mateix trimestre del 2021.

Indicadors del sector turístic a Catalunya

	% de variació 2021/2020	% de variació 2021/2019	Pes sobre el total (%)	
	3T 2021	3T 2021	3T 2021	3T 2019
Pernoctacions hoteleres				
Turisme total	132,6	-42,6	-	-
Turisme català	35,5	21,6	30,7	14,5
Turisme de la resta d'Espanya	185,2	3,1	19,3	10,7
Turisme de l'estranger	267,5	-61,5	50,1	74,8
Turisme estranger				
Nombre de turistes	135,6	-59,2	-	-
Despesa turística	165,6	-65,3	-	-

Font: Idescat.

El turisme de la resta de l'Estat també guanya pes, i passa d'un 10,7 % el tercer trimestre del 2019 al 19,3 % durant el mateix període d'enguany. En canvi, les pernoctacions hoteleres dels turistes estrangers van perdre pes, del 74,8 % el tercer trimestre del 2019

Articles d'economia

---

al 50,1 % d'enguany. Cal destacar que el pes dels turistes estrangers continua sent elevat en termes de pernотacions, ja que acostumen a realitzar estades de més llarga durada que els turistes residents.

El turisme estranger, que ha estat el més afectat per les restriccions a la mobilitat internacional, es recupera parcialment en la temporada d'estiu

En la temporada d'estiu, el turisme estranger a Catalunya repunta amb força respecte al 2020. Les darreres senyals dels fluxos d'arribades de passatgers de vols internacionals confirmen la tendència a l'alça de l'arribada de turistes estrangers. Les arribades d'octubre representen un 50,3 % respecte als valors del 2019, una proporció que ha anat clarament a l'alça des de l'abril (6,7 %). Així, el tercer trimestre s'obté el nivell de turisme estranger més elevat des de l'esclat de la crisi sanitària. El nombre de turistes estrangers el tercer trimestre representa prop del 40 % del nivell registrat el mateix trimestre del 2019, mentre que durant la primera meitat de l'any només representava al voltant del 10 %.

L'anàlisi dels principals mercats emissors de turistes cap a Catalunya suggereix un millor comportament pel que fa als països europeus. El passaport digital COVID de la UE i la proximitat han estat elements clau en les decisions de viatjar a l'estranger. El turisme procedent dels Països Baixos ja comença a aproximar-se al valor pre-pandèmia, i només ha estat un 25,4 % inferior respecte al tercer trimestre del 2019, Suïssa un 32,1 % inferior i França un 42,4 %. Els països del centre d'Europa també destaquen en la millora de la seva despesa turística, com Bèlgica, els Països Baixos i especialment Suïssa, que el tercer trimestre augmenta un 8,3 % la despesa turística realitzada respecte al mateix trimestre del 2019. En canvi, els turistes de països més allunyats o que han mantingut restriccions als fluxos internacionals han estat més afectats, com ara Rússia (-92,7 % de caiguda respecte als valors del 2019), el Regne Unit (-84 %) o els EUA (-76,9 %).

En termes de pes relatiu, els turistes de França segueixen encapçalant el rànquing el tercer trimestre, amb un 32,6 % del total de turistes estrangers, seguits de lluny pels turistes d'Alemanya (9,0 %) i dels Països Baixos (8,9 %). Cal destacar que, abans de la pandèmia, s'observava una tendència a la baixa del pes relatiu dels turistes de països europeus més tradicionals, a favor de països més allunyats com els EUA. No obstant, el canvi de preferències que s'ha donat a partir de la pandèmia cap a destinacions més

Articles d'economia

---

properes, ha capgirat l'esmentada tendència de fons. Així, mentre que el grup de països tradicionals (Alemanya, Bèlgica, França, Itàlia, Països Baixos, Països nòrdics i Regne Unit) representava el 57,8 % dels turistes estrangers el tercer trimestre del 2019 –pes que estava disminuint respecte als anys anteriors– el tercer trimestre del 2021 ja representen el 68,9 % del total.

Turistes estrangers per procedència (tercer trimestre 2021)

País emissor	% de variació 2021/2019	Pes relatiu 3T 2021 (%)	Pes relatiu 3T 2019 (%)	Variació pes (pp)
Països Baixos	-25,4	8,9	4,8	4,1
Suïssa	-32,2	2,7	1,6	1,1
França	-42,4	32,6	23,1	9,5
Portugal	-43,6	1,4	1,0	0,4
Bèlgica	-44,5	3,4	2,5	0,9
Països nòrdics	-48,2	3,6	2,8	0,8
Itàlia	-48,2	6,9	5,4	1,5
Alemanya	-50,1	9,0	7,4	1,6
Resta d'Europa	-50,9	12,9	10,7	2,2
Irlanda	-62,6	1,9	2,1	-0,2
Resta d'Amèrica	-76,8	2,9	5,1	-2,2
Estats Units	-76,9	4,0	7,0	-3,0
Resta del món	-81,5	4,6	10,2	-5,6
Regne Unit	-84,0	4,6	11,8	-7,2
Rússia	-92,6	0,8	4,5	-3,7
Total	-59,2	100	100	-

Font: Departament d'Empresa i Treball.

Les pernoctacions del turisme rural el tercer trimestre del 2021 assoleixen un màxim històric i ja superen un 2,5 % les del mateix període del 2019

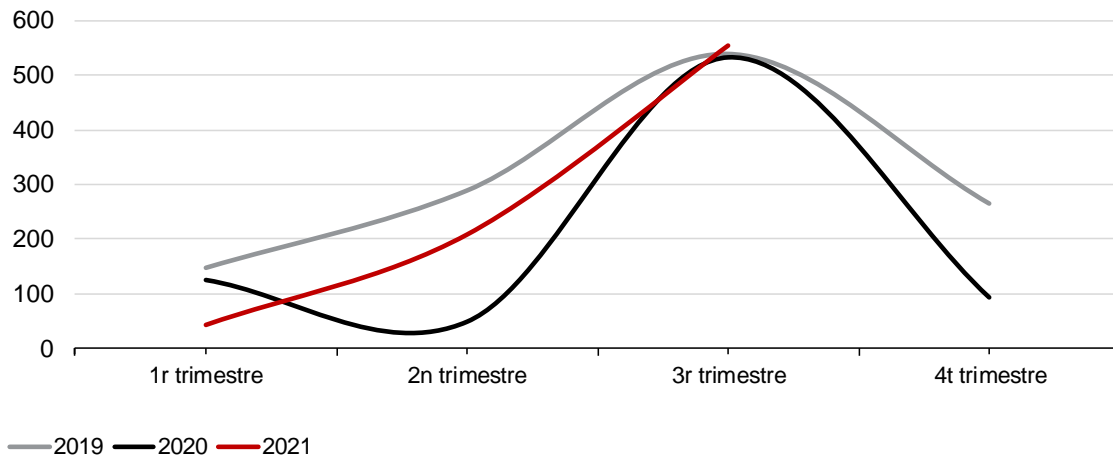
La crisi de la COVID-19 ha comportat certs canvis en les preferències dels consumidors a l'hora de fer turisme, que han afavorit fins al moment el turisme intern en detriment de l'estranger. Així mateix, les destinacions rurals, en ser les menys congestionades i les que ofereixen més activitats a l'aire lliure, han estat les més demandades. Aquesta nova tendència s'observa des de l'inici de la pandèmia: el tercer trimestre del 2020 les pernoctacions del turisme rural gairebé van igualar les del mateix trimestre del 2019 (-1,5 %). Tot i que a finals del 2020 i a principis del 2021 van tornar a disminuir notablement, a partir del segon trimestre remunten amb força, fins al punt de superar les del període pre-pandèmia. En efecte, les pernoctacions en turisme rural del tercer

Articles d'economia

trimestre del 2021 van créixer un 2,5 % respecte a les del mateix període del 2019 i assolixen un màxim de la sèrie històrica (que s'inicia el 2003).

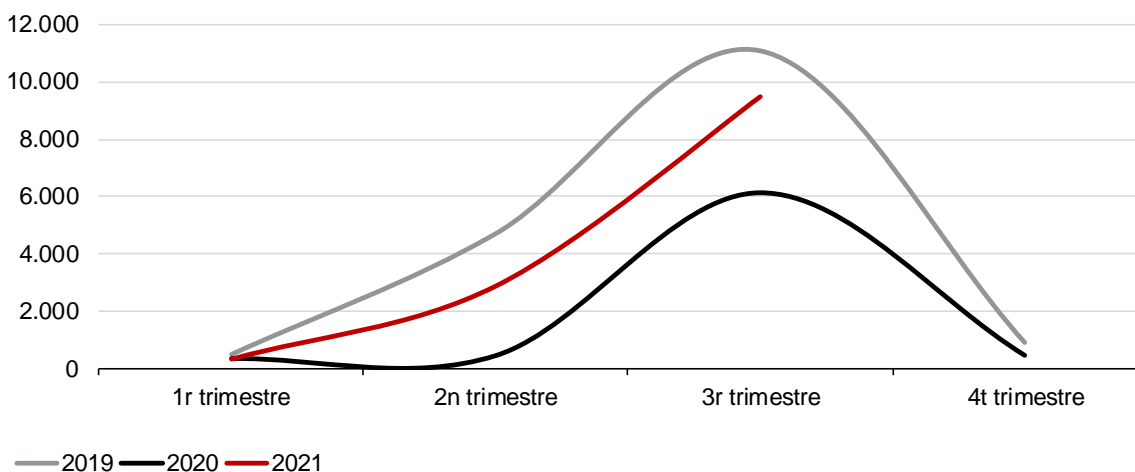
Evolució de les pernoctacions en turisme rural a Catalunya (milers)

Font: Idescat.

Pel que fa a les pernoctacions als càmpings, segueixen una tendència a l'alça des de l'estiu del 2020. L'avanç és especialment destacat el tercer trimestre del 2021, quan ja representen el 86 % de les pernoctacions assolides el tercer trimestre del 2019 (en contrast amb les pernoctacions hoteleres, que només representen prop del 57 %). Aquest creixement ve impulsat també pel turisme dels residents catalans i de la resta de l'Estat, que assolixen màxims històrics en el seu nivell de pernoctacions a càmpings.

Evolució de les pernoctacions en càmpings a Catalunya (milers)

Font: Idescat.

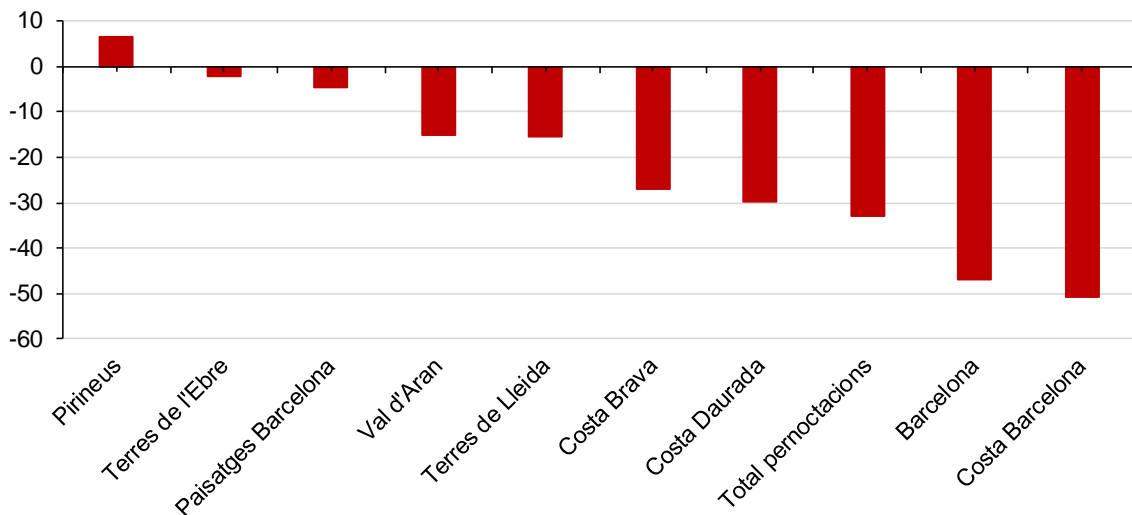

Articles d'economia

El retorn del turisme a Barcelona, més moderat que a la resta de Catalunya per la rellevància del turisme urbà i de negocis

El turisme urbà ha estat el tipus de turisme més afectat per la crisi sanitària, i també el que està experimentant una recuperació més alentida. Les aglomeracions i les activitats en espais tancats (museus, teatres, etc.) són trets que caracteritzen el turisme urbà i que han dificultat la seva recuperació, al marge que algunes d'aquestes activitats han estat de les més afectades per les restriccions sanitàries. En la campanya turística de 2021, els turistes han donat més valor a la natura i als espais oberts, i a les destinacions més properes, així com han optat per realitzar estades més curtes.

Pernoctacions totals per marques turístiques el tercer trimestre del 2021
(% de variació respecte al tercer trimestre del 2019)

Font: Idescat.

Aquest canvi de preferències a l'hora de viatjar es reflecteix en diferències territorials en el ritme de recuperació del turisme per a Catalunya. Respecte als nivells pre-pandèmia, les marques turístiques de la Costa de Barcelona i Barcelona, els territoris més dependents del turisme estranger, presenten les majors caigudes del turisme el tercer trimestre, amb disminucions interbiennals de les pernoctacions totals (hotels, rurals i càmpings) del 51 % i del 47 %, respectivament. D'altra banda, als Pirineus les pernoctacions ja superen en un 6,6 % les del mateix trimestre del 2019, i corroboren la importància que han guanyat les destinacions més relacionades amb la natura. De la mateixa manera, les Terres de l'Ebre i els Paisatges de Barcelona mostren caigudes significativament inferiors a la resta (-2,3 % i -4,7 % interbiennal, respectivament). En el

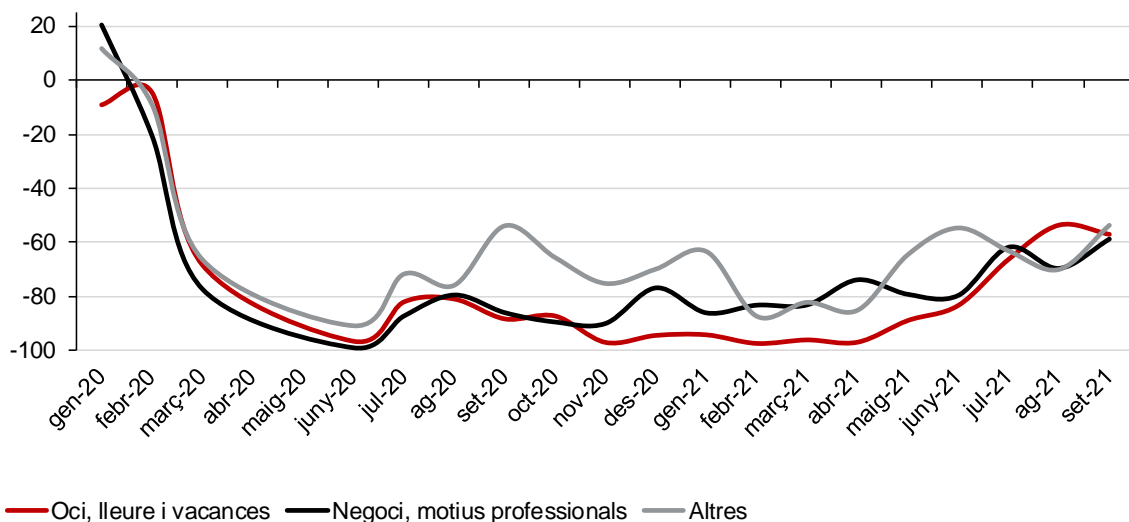
Articles d'economia

conjunt de Catalunya, les pernoctacions totals disminueixen un 33 % el tercer trimestre en comparació amb el tercer trimestre del 2019 (una variació que, d'una banda, recull la caiguda de les pernoctacions hoteleres, -42,6 %, i la caiguda de les pernoctacions en càmpings, -14,2 %, i de l'altra, l'augment del turisme rural, en un 2,5 %).

El turisme de negocis afronta la recuperació a un ritme més moderat

El turisme de reunions o de negocis també ha vist restringit el seu desenvolupament. Les noves formes de teletreball i de reunions en format híbrid ajuden a cobrir les necessitats de reduir la interacció social, però poden alentir la recuperació del turisme de negocis, molt vinculat amb la ciutat de Barcelona. No obstant això, amb la millora de la situació sanitària i el relaxament de les restriccions d'aforament, el mes d'octubre ja s'observa un augment del nombre de fires i congressos celebrats a la ciutat de Barcelona, que ha provocat un important creixement del turisme de negocis respecte als mesos anteriors (el 18,5 % del total de turistes del mes d'octubre van viatjar per raons professionals), segons l'Observatori del Turisme a Barcelona.

Evolució del turisme estranger per motiu del viatge a Catalunya
(% de variació respecte al mateix mes del 2019)

Font: Idescat.

Pel que fa als turistes estrangers, s'observa una tendència alcista tant dels turistes que arriben a Catalunya de vacances com per motius de negocis. Des de l'inici del 2021, els turistes estrangers que venen per negocis han anat incrementant a un ritme moderat, i

Articles d'economia

---

el setembre van assolir el 40 % del nivell del setembre del 2019, una proporció semblant a la del turisme d'oci. La recuperació del turisme de negocis és rellevant per a l'economia catalana, en especial quan ens fixem en el seu pes en el conjunt del turisme estranger (el setembre del 2021 va representar un 7,9 % de la despesa del turisme estranger, un valor inferior al pes de dos anys enrere, 9,0 %). Les perspectives per als pròxims mesos apunten a una recuperació progressiva d'aquest tipus de turisme, tal com suggereixen els resultats d'una enquesta recent als experts internacionals del sector, realitzada per la *Global Business Travel Association*. En aquest sentit, convé tenir present que la tardor és la temporada alta de fires i congressos.

Els principals panells d'experts esperen una recuperació completa del turisme per al 2023

A Catalunya, les perspectives del panell d'experts d'Excelltur (octubre 2021) apunten a una recuperació completa del sector turístic català cap al 2023 (50,4 % dels experts). Tanmateix, el 39,8 % dels experts pensa que la recuperació es podrà produir més aviat, durant la segona meitat de l'any 2022. D'altra banda, les perspectives de recuperació del turisme internacional a Europa del panell d'experts de l'UNWTO (octubre 2021) són menys optimistes: el 49 % dels experts apunta que serà el 2023, mentre que un 43 % no espera la recuperació fins a l'any 2024 o més enllà.

Les perspectives de com evolucionarà el sector turístic i la seva senda de recuperació encara presenten incerteses. D'una banda, el context d'alts percentatges de vacunació contra la COVID-19 a Europa facilitarà la mobilitat entre països europeus i reforçarà gradualment la confiança dels turistes. La recuperació dels fluxos turístics internacionals, no obstant, dependrà en gran mesura de l'evolució de la pandèmia, encara incerta davant de la propagació i incidència de les noves variants, i de l'aixecament de les restriccions a la mobilitat internacional en països més llunyans de la UE, com els països asiàtics o els EUA (que des del 8 de novembre ja permet l'entrada de viatgers internacionals que tinguin la pauta de vacunació completa). Un altre factor que podria frenar la recuperació és l'increment de costos energètics, especialment del petroli, que encarirà els costos de transport dels viatgers i afectaria encara més als viatges de llarga distància. A més, el canvi estructural amb un major pes del teletreball i

Articles d'economia

---

de les conferències híbrides (presencials i en línia alhora), podria condicionar la recuperació del turisme de negocis, molt rellevant a Barcelona.

En resum, la recuperació del turisme a Catalunya ha guanyat força durant el tercer trimestre, amb un paper destacat del turisme dels catalans i de la resta de l'Estat, que sobrepassa els valors pre-pandèmia. El turisme estranger, sobretot els mercats europeus, també guanya tracció, tot i que a un ritme més moderat que el turisme intern i encara a força distància dels nivells del 2019. Les previsions de diferents institucions suggereixen una recuperació plena del sector turístic per al 2023. Amb tot, hi ha diverses fonts d'incertesa i reptes estructurals en la indústria turística que caldrà afrontar els pròxims anys.